

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORCAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32.
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Ten bate van het Kapitaal.

Aan den heer van Kol kan de lof niet onthouden worden, dat hij over koloniale onderwerpen met kennis van zaken spreekt. Maar vooral is het voor de arbeiders nuttig zijn optreden te beschouwen, omdat hij nog veelal geldt als socialistisch koloniaal-politicus. Zelfs op Internationale congressen heeft de heer v. Kol den indruk gevestigd, alsof zijn parlementaire arbeid waardevol is voor de koloniale politiek der Sociaal-democratie. Welnu, zijn Eerste-Kamerrede levert de bewijzen, in overloed, om die legende met klem te weerspreken.

Al dadelijk blijkt het volkomen burgerlijke, onsocialistische van v. Kol's redevoering, als hij de lof-trompet steekt voor den Gouverneur-Generaal Idenburg, wiens aanblijven hij „met vreugde begroet”. De heer Idenburg is, gelijk onzen lezers bekend is, de onderkoning die met voorbeeldigen tact de Indische zaken beheert voor het kapitalisme, die met krachtige hand de Indische rijkdommen voor Hollandsche kapitalisten ontsluit, en daarbij onverbiddelijk Holland en Indië meesleurt in den stroom van het imperialisme, bewapeningen te land en ter zee. Dezen bewindsman zwaait de heer v. Kol den lof toe dat hij „hart heeft getoond voor de belangen van den inlander” — hoe is dat mogelijk bij den oppersten zaakwaarnemer van de uitbuiters? — en meer van dat fraais.

Maar een hoogtepunt bereikt de heer v. Kol als hij omtrent den Gouverneur-Generaal beweert, dat: „zijn houding tegenover de Sarekat Islam niet alleen getuigt van zijn hart voor den inlander en van zijn vooruitstrevenden geest, maar ook van staatsmansbeleid.”

Als wij de frazen omtrent des heeren Idenburgs hart en geest laten voor wat ze waard zijn, dan schuilt er in de opmerking overigens wel een waarheid. De heer Idenburg heeft staatsmansbeleid getoond, ten bate van het koloniale kapitalisme!

De Sarekat Islam, de vereeniging die thans reeds meer dan een half miljoen Javanen georganiseerd heeft, is het begin, de kiem van den klassestrijd der tot op de botten uitgemergelde volksmassa van Java. Er waren vele Hollanders die bij het ontstaan van deze massale organisatie direct riepen om wapengeweld, vreedend voor een bloedigen opstand. Dat is ongetwijfeld de stem van het kwade geweten, die zegt dat de Hollandsche uitbuiters een bloedige wraak dubbel en dwars hebben verdiend in eeuwen van roofbouw, moord en mishandeling.

Maar zoover is 't nog niet gekomen met de bewustwording der inlanders. Zij doorzien nog niet de geheele, ingewikkeld samengestelde Oostersche maatschappij, waar tusschen de heerschende Hollanders en de onderdrukte bevolking nog zoovele geleidingen zijn geschoven. En hun verzet keert zich daardoor nog niet zoozeer tegen de Hollandsche roofmacht; wel hier en daar tegen de blanke werkgevers; maar in hoofdzaak gaat thans nog hun strijd tegen de uitbuiters van minderen rang: de Chineezers. Die Chineezers zijn echter niet alleen uitbuiters van den inlander, maar zij zijn ook in politiek en economisch opzicht voor het Hollandsche kapitalisme ongewenschte elementen.

Had nu de Indische regering gepoogd om de Sarekat Islam met geweld te onderdrukken, dan zou zij zelve de ontwikkeling van dezen kolonialen klas-

senstrijd met kracht bevorderd hebben, door met zulk een brute daad aan alle inlanders te toonen, dat hun ergste en algemeene onderdrukker is: het moederlandsche kapitalisme. Neen, veel diplomatieker is de houding van den Gouverneur-Generaal Idenburg, die de S. I. met vriendelijke, „vaderlijke” woorden tegemoet trad, haar helpen wilde in den strijd tegen de Chineezers — die hem immers niet onwelgevallig is. Maar tegelijk vond de heer Idenburg, dat het — in 't belang van de Javanen, natuurlijk! — gewenscht was, aan de Sarekat Islam de erkenning als rechtspersoon te weigeren; d.w.z. dat het bestaan van de organisatie wettelijk verboden werd. Alleen plaatselijke organisaties konden in het oog der regering genade vinden.

De logica van deze gematigde tyrannie is, dunkt ons, duidelijk. Men hoopt de beweging, van haar centrale leiding beroofd en in vele kleine lokale groepen opgelost, gemakkelijker te kunnen beheerschen en door schijnconcessies te kunnen zoet houden. Het is een moderne toepassing van het oude voorschrift: verdeel en heersch.

Het staatsmansbeleid dus van den heer Idenburg, in dienst der kapitalisten, heeft ten doel den dag zoo lang mogelijk te verschuiven, dat in het Oosten de geest der revolutie ontwaakt. En als de heer v. Kol hem deswege looft, dan is het ergerlijkste, dat hij zelf, hij die voor socialist wil doorgaan, 't ook precies zóó bedoelt. Want eenige kolommen verder zegt hij nog van de Sarekat Islam, dat zij „moet worden toegejuicht” omdat zij is:

„een kracht ten goede, in plaats van, zooals men vroeger dwaas genoeg gevreesd heeft, een gevaar voor de Nederlandsche Regeering.”

Een kracht ten goede, dat is in den mond des heeren Van Kol, ten goede van de kapitalische heerschers. De heer Van Kol laat, zoo men ziet, geen twijfel aan welke zijde hij zich schaaft in den klasstrijd, die in het Oosten gaat uitbreken.

Precies zoo is het met zijn oordeel over de Indische Partij, de partij van Douwes Dekker c.s. Wij kunnen den heer v. Kol niet verketteren omdat hij met de Indische Partij van meening verschilt over „de gevolgde taktiek”. Ook de kinderachtige verwijten aan Douwes Dekker dat deze „antiparlementair” en „syndicalist” zou wezen (hoe vreeselijk!) gaan we stilzwijgend voorbij. Maar het onsocialistische ligt in v. Kol's uitgangspunt, n.l. dat Indië onderworpen moet blijven aan Holland, d.i. aan het Hollandsche kapitalisme. Later kan Indië wel eens zelfstandig worden; nu ja dat is een wissel op de eeuwigheid; die soort zelfstandigheid — de heer v. Kol zeide het zelf — belijden alle partijen... met den mond.

Maar intusschen moet Holland nu zorgen dat het Indië zoo stevig mogelijk vasthoudt, weshalve de spreker den raad gaf om de grieven — „misverstand” noemt hij het heel zachtzinnig — der Chineezers weg te nemen „vóórdat China over een machtig leger en een groote vloot zal beschikken”. En evenzoo prijst hij zich „gelukkig” dat Japan door zijn berooide financiën, „in nog vele jaren” Indië niet zal kunnen inpalmen.

Men zou zoo denken, dat dit alleen „gelukkig” is voor de Hollandsche aandeelhouders in Indië's uitbuiting; maar de heer v. Kol verklaart vol pathos dat het voor Indië „een ware ramp” zou zijn als het niet meer het voorrecht zou genieten, door Holland te worden uitgebuit. En in dezen gedachten-gang behoort het volkomen thuis, dat de spreker op

de meest platte manier de koloniale politiek van Nederlands bourgeoisie ophemelt. Zoo hooren wij v. Kol, die volkomen bekend is met de reeksen van moorden, gruwelen en ongeloofelijke roofbouw, die de historie van Nederlands koloniale politiek vormen, — zoo hooren wij thans dezen „socialist” getuigen van

„het koloniale werk van Nederland, dat men in vele opzichten (al zijn er leemten en grieven aan te wijzen) kan toonen”.

Er zijn, nu ja, nog leemten en grieven; menschenwerk is eenmaal niet volmaakt. Maar het „werk” dat het Hollandsche kapitalisme in Indië heeft gewrocht is toch wel zoo mooi, dat de heer v. Kol het in Japan wil doen tentoonstellen. — Wij stellen voor, om aan die expositie een bundeltje oude plunje van v. Kol toe te voegen, bijv. eenige redevoeringen over de Atjeh-gruwelen.

En voor 't overige: het kapitalisme kan gerust zijn. Want zijn tegenwoordige zaakwaarnemers, de Minister en de Gouverneur-Generaal, behartigen zóó opperbest de belangen van kapitalisme en imperialisme, — zullen zij niet slagschepen bouwen van 25 millioen? — dat de heer v. Kol met bewogen stem hen proclameert tot „de redders van Java”.

't Is waarlijk zeer aandoenlijk, en het herinnert sterk aan het rijmpje van een der leerlingen van Multatuli's meester Pennewip, in welk rijmpje de lof werd gezongen van Michiel Adriaansz. de Ruyter, die door de staten van Holland „aangesteld werd als held”.

Maar in ernst: hoe lang nog zullen de arbeiders van Holland zulke oer-burgerlijke preeken blijven accepteren als socialisme? B. C.

Staatskommissie-Onderwijs.

Uitstel van kiesrechtregeling en verraad aan de volksschool, ziedaar de werkelijke beteekenis van de commissie, die j.l. Donderdag met speeches van de liberalen Cort en Bos geopend werd, en waarin Ter Laan en Troelstra als commissieleden zeker niet het minst werkzame aandeel zullen hebben.

Een commissie voor de portefeuille-kwestie door de S. D. A. P., een dito voor onderwijs door de regering; dat zijn voorshands — behalve dan de blokkade door Treub van het beginsel van arbeidspensioenen en de strijd der Arb. Partij voor een liberale Eerste Kamer — de vruchten van de „schitterende overwinning” der Arbeiderspartij in Juni en van het steunen op de liberale regering.

De Staatskommissie-Onderwijs moet een regeling treffen voor de financieele grondslag van het volks-onderwijs. Indien de commissie daarin slaagt, zegt Cort, zal onze nationale eenheid zijn bevestigd. In dergelijke frases komt, voor wie hooren en zien kunnen, de aap uit de mouw. „De nationale eenheid”, dat wil zeggen: de dood van de proletarische klassestrijd. Terecht zegt Cort dat dit doel allen commissieleden, dus ook Troelstra en Ter Laan, gemeen is!

En ook kon Minister Cort, hierin ondanks alles de gevangene van Dr. Kuyper, het niet nalaten de liberalen, maar vooral de Arb. Partij te honen in de zinsnede: Gij, commissieleden, moet middelen zoeken om beide tot bloei te brengen, beide: het openbaar en het bijzonder onderwijs.

Het bijzonder onderwijs tot bloei! Kan de Arbeiderspartij voor het Ned. kapitalisme nog lager slaven-dienst verrichten? Wp.

Veiligheid (?) op de Ned. Spoorwegen.

Wij lezen in het *Vakblad* van de Bond van Ned. Lokomotief-Personeel, dat verbetering van sommige seinen, vooral in het Noorden, zooals bij Zwolle en andere plaatsen, dringend noodig is om spoorwegongelukken te voorkomen. Er werd reeds daarover aan de ingenieurs van het spoor geschreven. „Ieder machinist die een zware goederentrein vervoert, nadert met angst en vrees het station Zwolle, vooral bij avond als de elektrische booglampen hun flikkerend licht verspreiden, is het bijna onmogelijk de signalen waar te nemen, of zij veilig of onveilig zijn, hetzij men komt van richting Meppel, Almelo of Zutphen.” Het geldt hier dus de Staatsspoor, die pas zoo bejubileerd is, óók door het personeel!

De lokomotief-man laat dan zien, dat de lichten op de overweg niet meer geplaatst worden, dat de remkracht van tal van lokomotieven niet voldoende is, dat voorseinen en signalen niet in orde zijn. Men leze er in het nummer van Januari de bijzonderheden op na, maar dan vraagt men met de schrijver: Moet eerst het kalf verdronken zijn, voordat de put gedempt wordt?

Bovendien, zegt de schrijver, „als men veel tijd verspeelt (door voorzichtigheid), moet men zich ook al gauw verantwoorden, en dan wordt met bovenstaande feiten geen rekening gehouden.” Het is niets nieuws, wat we hier vernemen, maar het is erg genoeg. Het wil immers zeggen, dat ten slotte het personeel, dat door zijn lange arbeidstijd al genoeg afgejakkerd wordt, voor de winzuchtige nalatigheid van het spoorwegkapitaal moet boeten.

In het bovenstaande is meest sprake van goederentreinen, maar het zal elke duidelijk zijn, dat door de onveiligheid van de goederentreinen ook het personenverkeer in gevaar komt, en dat dus niet enkel de levens van het personeel der goederentreinen op het spel staan, al behoorde dit op zichzelf reeds reden genoeg te zijn om voldoende veiligheidsmaatregelen te nemen.

Wij onzerzijds sluiten ons dan ook aan bij het denkbeeld van de Amsterdamsche heer Swaen, die naar aanleiding van de spoorwegramp bij Hooghalen (bij Assen), waarbij hij als reiziger tegenwoordig was en waarbij zooals men weet 5 personen het leven lieten en één gewond werd, een onderzoek voorstelt door een onpartijdige, onafhankelijke commissie, aangesteld door de Regeering. Die onpartijdigheid mag, dunkt ons, niet zóó opgevat worden, alsof ook het personeel uit de commissie zou moeten worden uitgesloten. Want niemand is ten slotte méér deskundig dan het personeel zelf, en wat het belang betreft, het personeel heeft toch minstens evenveel belang en recht op veiligheid als het reizend publiek. Wij zouden het onderzoek ook liefst niet willen beperken tot de ramp bij Hooghalen — hoewel dat zeer zeker een eerste en speciaal urgent punt van de enquête moet uitmaken — maar meenen dat het uitgebreid moet worden. Daarom wezen wij ook op het bovenstaande uit het *Vakblad* van het lokomotief-personeel, dat nog meer dergelijke gegevens zal publiceeren, over de *Veiligheid in het algemeen op de Ned. Spoorwegen*.

Het is temeer plicht op zulk een onderzoek aan te dringen, nu de heer Swaen openlijk mededeelt dat den spoorwegambtenaar, die de samenvoeging van lichte en zware wagens als de *middellijke* aanleiding tot het ongeluk beschouwt (wat ook de onmiddellijke oorzaak moge geweest zijn) het stilzwijgen is opgelegd. Het publiek dient te weten: door wie? en waarom?

Bovendien: als die spoorwegambtenaar gelijk heeft, en de heer Swaen deelt mede dat algemeen in spoorwegkringen die samenstelling van de trein als oorzaak van het ongeluk wordt aangenomen, dan moet men hier van een misdaad spreken, een misdaad begaan door hen die uit winzuchtige zuinigheid zoodanige orders geven, dat lange treinen mogen of moeten geformeerd worden met dergelijk ongelijksoortig materiaal (tusschen de zware nieuwere wagens op 8 wielen liepen de oude 6-wielige); een misdaad dus begaan door de Direktie, hetzij dan uit opzet of uit verregaande nalatigheid. Als de rechter hier niet direkt op kan treden, dan dient een Staatskommissie van enquête het recht te verkrijgen elkeen te verhooren, en daar zal bedoelde ambtenaar zich dan moeten uitspreken, waarna elks verantwoordelijkheid kan worden vastgesteld.

„Het publiek is door de Maatschappij lang genoeg met allerhande kluitjes in het riet gestuurd”, zegt de heer Swaen terecht. Wij voegen er bij: Was er de geringste nalatigheid van de zijde van het personeel geweest, de ongelukkige zou direkt vervolgd zijn. Moeten de groote heeren, moet de

Direktie nu maar vrijuit gaan? Trouwens alleen door een onderzoek dat klaarheid brengt en verantwoordelijkheden bijbrengt, ook hardhandig waar dat noodig blijkt, zal de veiligheid op de Ned. spoorwegen, die op het oogenblik blijkbaar veel te wenschen overlaat, ten bate van publiek en personeel verbeterd kunnen worden. Zal de liberale Minister Lely tot zulk een onderzoek de opdracht geven? Of wie zal anders daartoe het initiatief nemen?

Nadat wij dit schreven viel wederom bij Zwolle het achterste rijtuig van een trein om. Ook voorverleden Woensdag heeft in die buurt nog een ontsporing plaats gevonden. Wp.

Paus Troelstra.

Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben. Want ik de Heere uw God, ben een naijverig God.

Ossendorp, de voorzitter van de Bond van Ned. Ond. en lid der S. D. A. P. heeft zich verstout den indruk te krijgen, dat zijn *leider* Mr. Pieter Jelles Troelstra in zijn artikelen „Lijnen van Strijd” aan de S. D. A. P.'ers in de Bond heeft willen zeggen: Jullie, moet zorgen, dat daar geen uitspraak ten voordele van de verplichte neutrale staatsschool komt. Over deze stoutigheid nu wordt Ossendorp in *Het Volk* van 2 Jan. l.l. gekapitteld door zijn partijpaus. Daar wordt eenvoudig gezegd tot de onderwijzers: Blijft met je vingers van de politiek af, daar hebt jullie geen verstand van, dat hebben alleen wij verparlementariseerde politici van het proletariaat. Ziedaar dus mijnheer Roodhuizen nummer 2.

Deze meneer immers vond, dat de onderwijzers geen verstand genoeg van de politiek hadden, om te begrijpen, dat eerst het militarisme en daarna pas zij aan de beurt behoorden te komen! Welnu, de grote leider en bekwame politikus van de Arbeiderspartij in Nederland leutert precies eender. Hij toch zegt: Op dit terrein echter (dat is het politieke; d. O.) loopt de vakbond gevaar, de perken zijner werkzaamheid te overschrijden en zich te buiten te gaan aan „inmenging” op het gebied, waar niet hij, doch de politieke partijen de richting hebben aan te geven.

En aan het slot komt nog deze goede raad uit de hoge sfeer der politiek:

„Laten de openbare onderwijzers over de *technische en andere vragen* (onderstreping van mij; d. O.) die hierbij ter sprake komen, hun licht doen schijnen, in de pers, en in hun vakbond.”

Ja, ja, als die onderwijzers nou maar zo verstandig waren, om die welgemeende raad op te volgen, dan was meneer Troelstra van hun kritiek af; maar we hopen, dat de Bondsleden wel wijzer zullen zijn en zullen blijven voortgaan met kritiek, ook op het politieke gekonkel van de kamerleden der S. D. A. P. Jammer genoeg hebben er zich nog enkele te veel laten verpolitieken. De eis van de verplichte neutrale staatsschool is inderdaad met een kleine meerderheid nog afgewezen. Gelukkig niet met een overgrote meerderheid zooals de hoge leider triomfantelijk uitbazuint.

Dit feit is misschien toch nog gelukkig voor de partijgenoten van de heer Troelstra in de Bond, want nu is zijn geweldige verolgenheid door dit meevallertje tenminste iets getemperd, want inderdaad we zouden ons hart vastgehouden hebben, als het eens anders gelopen was. Hoe zou het dan gedonderd hebben? 't Is nu al mooi genoeg, want de gekwetste majesteit is door dit stoutigheidje van Ossendorp al zo boos geworden, dat hij er toe overgegaan is, de onderwijzers in één van hun moeilijkste kwesties, die van de strijd tegen het hoofdschap op een geniepige manier een smerige trap te geven. In datzelfde artikel toch schrijft hij:

„Het persoonlijk element, dat zich in de bondspers in deze aktie zooveel meer gelden laat, dan wij dat in de arbeidersbeweging gewoon zijn, moge ons nu en dan in een onbewaakt oogenblik een onbescheiden vraag op de lippen brengen, wij wijten deze oneerbiedige opwelling eerder aan onze eigen onkunde en gemis aan bescheidenheid, dan dat wij ons tot het oefenen van kritiek zouden durven verstouten. Zelfs wanneer wij een hoofdbestuurder van den Bond zijn „hoofd” in de klas hooren uitschelden op een wijze die ons haast zou doen *twijfelen aan zijn beleid en paedagogische takt*, (onderstreping van mij d. O.) beseffen wij, dat wij niet het recht hebben, daarover een oordeel uit te spreken”.

Wat een beminnelijke bescheidenheid nietwaar? Ondertussen spreekt de bescheiden man zijn oordeel maar uit, hoewel hij de situatie niet kent.

Terwijl de bondsleden die de kwestie uitstekend kennen, niet schroomden op de laatste alg. verg., toen Ossendorp zeide: „Beishuizen, gij zijt voor ons nog dezelfde, die ge altijd geweest zijt,” dit met minuten lang daverend applaus te onderstrepen.

Welnu is ook dat geen ongehoorde inmenging van de heer Troelstra? Maar och, deze man schijnt inderdaad alle besef van de plaats die hij behoort in te nemen te zijn vergeten. Hij leeft tegenwoordig in zoo'n waan van hoogheid en pausschap, dat hij warachtig schijnt te denken, dat iedereen ook buiten zijn partij naar zijn politieke inzichten (?) behoort te handelen.

Intusschen heeft hij met deze nieuwe domheid de moeilijke strijd der sociaal-demokratiese onderwijzers in de Bond weer wat moeilijker gemaakt, want het treurig gevolg van dit alles zal geen ander zijn, dan dat het de zogenaamde neutralen in de Bond weer een wapen te meer is, om zich van de arbeidersbeweging afkerig te houden. Ook dit artikel is een nieuw bewijs van de juistheid van 't geen v. R. in *De Tribune* van 3 Jan. l.l. schreef: Eén wil, één richtsnoer moet de Arbeiderspartij leiden naar het verheven doel, dat Mr. Troelstra haar gesteld heeft: regeeringspartij. En die ééne wil, wiens wil zou het anders zijn dan die van Mr. Troelstra?

Welnu tans weten we, dat ook zelfs de vakbeweging zich aan die ééne wil behoort te onderwerpen.

Laten de onderwijzers echter de ogen open en ook Mr. Troelstra in de gaten houden.

P. C. DEN OUDEN.

De Bakkersstaking.

In de bakkerstaking komt nog weinig of geen verandering. De patroons trachten met de uiterste krachtsinspanning althans een deel van 't bedrijf in gang te houden, geholpen door bazen en bazen-zoontjes, aangevuld met enkele totaal gedegeneerde individuen die als onderkruipers dienst doen. Wat dat voor elementen zijn, blijkt wel hieruit dat men er onder vindt die door tuberculose, alcohol-misbruik of absolute onbekwaamheid, reeds lang uit het bedrijf waren gestooten, doch nu weer gaarne door de patroons worden onthaald op sigaren, bier en jenever, teneinde behulpzaam te zijn om de mooie, en lang ingehouden strijd der arbeiders te breken. Natuurlijk vinden de werkgevers met hun betaalde advocaat Mr. Blaupot ten Kate weer krachtigen steun in de burgerpers, welke voorgegaan door de z.g. Volksbladen als *Haagsche Courant* en de *Chr. Nieuwe Haagsche Courant*, in schijn van onpartijdigheid de geniepigste stooten aan de arbeiders toebrengen. Op Nieuwjaarsdag had een zeer druk bezochte openbare vergadering plaats door circa 600 personen bezocht, onder leiding van onze partijgenoot de Visser. Deze gaf in een geestdriftig toegejuichte rede een uiteenzetting van de stand van de mooie strijd en hekelde op scherpe wijze de perfide wijze waarop de werkgevers den strijd voeren.

Uitvoerig weerlegde hij de praatjes omtrent terrorisme tegen de stakers en hem persoonlijk verspreid en gaf krasse staaltjes van patroons-willekeur en machtsmisbruik.

Hillebregt schetste de oorzaak der staking en gaf eveneens een uitvoerige kritiek op de hulpeloosheid der patroons, die in het nauw gedreven tegen geen middel opzien om de strijd te doen mislukken.

Hanemeijer van de Christelijke organisatie had een geweldig succes toen hij op religieuze gronden het goed recht der staking tegenover de aanvallen van de christelijke pers verdedigde en tot volhouden tot aan de overwinning aanspoorde.

Aan het slot gaf de Visser in overweging om gemeenschappelijk een wandeling langs de fabrieken waar gestaakt wordt en naar de patroonszonen te maken en ook de onderkruipers een gemeenschappelijke visite te brengen, waaraan de geestdriftige massa eendrachtig voldeed.

Bespottelijk is het geweldig politieel vertoon dat in den Haag te zien is. Rijksveldwacht en politie te voet en te paard zijn met honderdtallen in de weer om de rustig voor hun rechten vechtende bakkerijslaven angst en vrees aan te jagen.

Indien de mannen volhouden is hun de overwinning verzekerd.

Het is volkomen zooals de Visser Zondag in de openbare vergadering te Amsterdam gehouden zeide: „Niemand kan de mooie staking kwaad berokkenen dan de stakers zelve.” Zoo is het. B.

Zondag 4 Januari j.l. werd door de Amsterdamsche bakkers een openbare vergadering gehouden, waar de beide hoofdbestuurders n.l. Goudsmit en

onze partijgenoot L. de Visser het onderwerp de Haagsche bakkersstaking uiteenzette.

Opmerkelijk is het dat *Het Volk* van deze vergadering geen verslag heeft gegeven, te meer daar deze door 5 à 6 honderd personen bezochte vergadering een prachtig verloop had. En inderdaad Goudsmit heeft een goede rede gehouden en de Visser ook. Nu is het wel zonderling dat *Het Volk* alles wat de bakkersstaking betreft vermeldt, en van deze vergadering geen letter; of zou het ook wezen, omdat onze partijgenoot de Visser daar zoo 'n succes had? Een collecte bracht ruim f 26.— op.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

De vooruitgang in ledental.

Al is het thans nog niet mogelijk, den stand der vakbeweging geheel in cijfers te overzien, wat betreft haar groei in het afgelopen jaar, vast staats reeds dat de vakbeweging het tijdperk der hoogconjunctuur, dat nu is afgesloten en voor de depressie plaats maken, dit jaar goed heeft benut. Voorzover de vakpers reeds een klein overzicht gaf, blijkt dit voor de moderne vakbeweging althans, zeer duidelijk.

Zoo steeg in den loop van het jaar 1913 het ledental van den metaalbewerkerbond van 4000 tot 6000, de bakkersgezellenbond bracht haar ledental van 1762 op 2500, de sigarenmakersbond steeg tot 6000 leden, de transportarbeidersbond kwam van 1400 op 2200, de gemeente-werkliedenbond steeg van 5400 op 6600 leden, de bond van machinisten en stokers van 1100 op 1700 leden, van de fabrieksarbeiders- en den landarbeidersbond deelden we in een vorig nummer de sterke stijging reeds mede. De Zeemansvereniging „Volharding” telt thans bijna 2000 leden.

De stucadoorsbond heeft het van 700 op bijna 1000 gebracht, de centrale Bond van Transport- en Havenarbeiders van 2000 op 3000.

De Drankbereidersbond deelt mede, dat in A'dam de bond 80%, in R'dam 90%, Den Haag 95%, Groningen 98%, Enschedé 90%, Almelo 80%, Hengelo 60%, en Arnhem 80% van alle brouwerij arbeiders omvat.

Blijkbaar, al ontbreken de cijfers, zijn ook de syndicalistische vakverenigingen dit jaar vooruitgegaan. De sigarenmakers deelen o.a. mede, dat hun ledental van 1200 op 1500 steeg.

Slechts in Twente, onder de Textielarbeiders, die onder een zoo buitengewoon zware kapitalistische uitbuiting gebukt gaan, dat men bijna van degeneratie zou kunnen spreken, is noch bij de moderne, noch bij de syndicalistische vakbeweging veel vooruitgang te zien. Gelukkig kan de moderne vakbond althans, in stede van achteruitgang zooals in de eerste maanden van het jaar, in de laatste maanden op eenige vooruitgang bogen.

Ook de Nederlandsche vakbeweging gaat met het jaar 1914 een economische depressie tegemoet en ze zal in de eerste tijden alle krachten hebben in te spannen, wil ze nog nieuwe veroveringen op 't patronaat bevechten, ja vaak wellicht alles hebben te doen, om het reeds veroverde te behouden.

De Staking aan „De Vooruit”.

Een commissie, bijgestaan door een accountant heeft thans uitspraak gedaan in het geschil tusschen deze cooperatie en de broodbezorgers. Ze heeft de broodbezorgers wat den looneisch betreft volkomen in 't gelijk gesteld en den eisch van f 1.50 per 100 brooden tot 1100 en 1 cent daarboven toegewezen.

De Rijtuigmakersbond.

Gedurende de Kerstdagen hield de Rijtuigmakersbond haar congres te Hilversum. De bond telt thans 5 afdelingen en ruim 300 leden. In bespreking werd gebracht de aansluiting bij het N. V. V. Zich reeds onmiddellijk aan te sluiten, werd verworpen, doch er werd besloten in de afdelingen daarover spreekbeurten te doen houden en over een half jaar in buitengewoon congres te beslissen. Een werkeloozen- en een weerstandskas werden gesticht.

Kleine berichten.

Te Harderwijk staken de typografen sinds eenigen tijd, bij Gebr. Mooy, omdat 't personeel geen lid mag zijn van den bond.

De afd. Harlingen van den Centralen Bond van Transport- en havenarbeiders sloot met de cargadoors een contract of voor den tijd van een jaar.

De Asser meubelmakersstaking is opgeheven. 1 Jan. is een deel, 1 April wordt de rest der eischen ingewilligd.

De Bond van Hulptelegrafisten, die op haar vorig congres besloot zich op te heffen en aan te sluiten bij de bestaande organisaties, heeft op dit congres weer berouw gekregen en is blijven bestaan, zij 't met een onvoltallig bestuur.

De staking der glasbewerkeren aan de glasfabriek „Uto” te Schiedam is gewonnen. De Zaterdagavondarbeid is afgeschaft en eenige loonsverhoging verkregen. De actie werd door beide richtingen geleid. Bij den afloop heeft echter de overeenstemming ontbroken.

Indische Zaken.

De welvaart van de Javaan.

De Minister van Koloniën, de heer Pleyte, wees 19 November in de Tweede Kamer op de belangrijke toeneming van de invoer van goederen, die voornamelijk voor de inlandsche bevolking bestemd zijn, als een teeken van de toenemende welvaart van de Javaan.

Nu kan bijv. de invoer van 1½ miljoen Liter slechte jenever uit Nederland moeilijk als een teeken van groote welvaart worden beschouwd. En als men hoort wat Van Kol zegt, dat nl. de Javaan — zij het dan ook door de schandelijke zoutbelasting — nauwelijks van zijn sober budget de helft van het zout kan koopen, dat hij voor zijn gezondheidstoestand noodig heeft, dan zal men ook niet roepen over de welvaart van de Javaan.

Ook het andere, dat Van Kol mededeelt, is tekenend voor de armoede van de Javaan. Bijna ¾ van de Javaansche bevolking (72%) hebben minder dan 1 bouw sawah (rijstveld; 1 bouw is noodig voor een gezin om van te leven); zij moeten zich dus met nog geringer inkomen tevreden stellen.

Maar nu komt de *Avondpost* van 28 Dec. — volgens de *Twentsche Nieuwe Tijd* — met enkele sprekende feiten. De vroeger algemeen gebruikte gebatikte goederen zijn haast niet meer te krijgen; ze zijn voor de inlanders te duur; hij behelpt zich met de Europeesche veel goedkoper katoentjes. Vandaar de liefde der Twentsche Textielbaronnen voor het Indisch imperialisme, vandaar de toeneming der invoer — uit armoede. Om dezelfde reden wordt het Javaansche huisraad en keukengereedschap door Europeesche import-artikelen vervangen.

En onderwijl stijgen de prijzen. De rijst kostte voor 10 jaar f 4 à f 5 per 62 Kilo (1 pikol); thans kost de slechtste f 8. Het vleeschgebruik is afgenomen bij de inlander. Maar de loonen blijven — hongerloonen.

Zoo is de welvaart van de Javaan.

WP.

Natuurwetenschap en Socialisme.

Niemand kan ontkennen — schreven we vroeger — dat de doorschijnende manteltjes van deugd en moraal, die men de materiele dingen dezer wereld met berekende schaaamachtigheid gelieft om te hangen, thans in hun ware aard gekend worden.

En wetenschap en kunst? De hoogste en heiligste uitdrukking van de cultuur van het menschengeslacht? Het kapitaal heeft ze zoo zeker in zijn uniform gestoken, als het vaderlandsgevoel dat zich alleen mag uitleven in de van staatswege geijkte bonte jassen van de staande legers. Gij steenen bogen spannende, bergen uithollende technicus, gij elementen bedwingende chemicus, als uw omwoelende geest de honderdduizend zich heffende handen van de arbeidsslaven leidt, aan wie vallen de vruchten van uw arbeid in de schoot? Welke bank registreert de dividenden, als in de schouwburg, in de muziekzaal der concertonderneming de diepste roerselen van de kunstenaarsziel de menigte in geëstdrift brachten? Alles, alles, godsdienst en eer, liefde en weten en kunnen, zij zijn in de slavendienst van den Eenige, van de Nimmerzatte, van de Moloch van het bezit?

Gemeenplaatsen voor de denkende, geschoolde sociaaldemokraat, oude begrippen van ons klassebewustzijn!

Maar hier juist treedt de bevrijdende invloed van de natuurwetenschap op, de invloed van die wetenschap, die alle machten van het verleden, welke belang hebben bij het behoud van het sprookje van de heiligheid onzer economische orde, allergruwelijkst haten, niet minder dan de ketterjagers Torquemada, Filips II en Metternich haar haatten.

De logica hiervan is duidelijk: dat het bezit alleen

een heilig taboe is, gelooft ten slotte, toch maar alleen de ongeneeslijk totaal domme. Dus, voor den dag met de beschermende heiligenschild, het deugdpuur der idealen! Nu staat de dorpeling verbluft, gelooft in zijn paap en volgt de eerbied opeischende beambte. Respekt, autoriteit, dat is het spek, waarmee de uit te mergelen muizen gevangen worden. Het onzalige, verderfelijke gevoel van de onderdanigheid, dat ons tandenknaarsend onder het juk van de bezittende klassen en van hun godsdienst- en politiek-makende uitvoerende machten wil doen buigen! De uit de diepste diepten van het onderen nevenbewustzijn opkomende geheime roerselen, die ons voor de duisternis doen schrikken, voor een onbegrijpelijk geluid doen sidderen, voor de dood doen huiveren, zij zijn het die het konservatisme van het bezit tegen ons mobiliseert, die ons voor zijn in wettenvorm gemaskeerde belangen-eischen op wacht doen staan. We gevoelen, het is gerommel uit oude tijden, maar we hebben er respekt voor.

Nu leert ons de natuurgeschiedenis, dat we elk ding als een produkt van de ontwikkeling moeten opvatten, dat de hardnekkig uit de Joodsche Bijbel uitgezaagde bewering van de „onveranderlijkheid van de arbeid” louter legende is, dat wij allen, dier en mensch enz. niet uit een woord, uit een „Het worde!” stammen, maar aan geheel andere, stoffelijke wetten van het ontstaan onderworpen zijn. Ja, aan de hand van de anthropologie, de kennis der menschen, een dochter-wetenschap van de natuurkennis, kunnen we zelfs de ontwikkeling van de rechtsbegrippen aantoonen. Daarbij gaat nu inderdaad de nimbus, de glorieschild, van de „door god gewilde” tegenwoordige wereldorde eenigszins verloren, tot niet geringe schrik en ergernis van degenen, die bij de vereeuwiging van de tegenwoordige maatschappelijke toestanden een met cijfers aanwijsbaar belang hebben. Ja, als wij allen, en met ons onze rechtsregels, alleen maar schakels in een lange ontwikkelingsreeks zijn, en de mannen der natuurwetenschap ons dit, zonder dat men er iets tegen kan inbrengen, kunnen bewijzen, dan is het ook nog lang niet uitgemaakt, dat juist de bestaande orde van zaken de laatste, de onovertreffelijke, de heilige is! Dus frisch aan het werk, om wat tegenwoordig overleefd, mensch-onwaardig en verderfelijk is, aan kant te doen, nieuwe regels te scheppen, de baan te effenen voor verdere ontwikkeling, en — voort met wat zich aan die ontwikkeling in de weg durft stellen! En we kunnen van de historische ontwikkeling zeker verwachten, dat ze door de woestijn van het heden heenkomen zal, zooals ze zich ook door geen maatschappelijke formatie van vroeger heeft laten tegenhouden!

Het inzicht voor dit ontwikkelingsbegrip te scheppen is nog tegenwoordig en dagelijks de groote verdienste, die de natuurwetenschap voor onze socialistische wereldbeschouwing heeft. Zij maakt de bodem vrij voor het denken en het gevoel, en wie van de natuurwetenschap uit werkelijk stelling neemt ten opzichte van de maatschappij, voor hem wordt de betekenis van de klassenstrijd der arbeiders dieper, tot een al-omvattende, „volkenbevrijdende” revolutie van de heele menschenlijke samenleving. Hij begrijpt, dat de eisch van gelijkheid der burgers voor de wet, voor het kiesrecht, en in het genieten van de goederen der beschaving in de ondergrond van het wezen van ons geslacht, om zoo te zeggen in ons stoffelijk zijn gegrondvest is, en niet enkel een resultaat van onze stemming ten gunste der dingen. Hij voelt zich als een gelijkwaardig instrument onder millioenen, bestemd om in de historische gang der onophoudelijke ontwikkeling zelf een schakel te zijn. Hij weet vooral, dat van de op het oog blijkbaar bestaande instellingen niet één het recht heeft om aanspraak te maken op eeuwige waarde, en dat in de wereldwisseling der verschijnselen slechts één ding blijvend is: de eeuwige natuurwet, volgens welke de ontwikkeling geschiedt. Maar daarmee verliezen voor hem alle dwalingen en machten van het verleden de heiligenschild, en de frazen van hun verdedigers boeten hun hypnotiseerende invloed in. Het maatschappelijke en het persoonlijke geweten schudden de ban af, waarin de machthebbers en genietters van de kapitalistische wereld het hebben geslagen. De weg voor de omvorming en de verdere ontwikkeling van onze moraal is vrij geworden.

Dit is de verhouding, waarin de natuurwetenschappen, van een hoogere uitkijk dan die van de bedrijfswinst gezien, staan tot het socialisme als volkenbevrijdende idee.

GUST. SLEKOF.

Verbetering. In het vorige artikel over dit onderwerp werd gesproken, evenals in het Duitsch, van de Werheim-kassen van het kapitaal. Dit moet zijn: brandkasten.

De a. s. Raadsverkiezing in Rotterdam IV.

Opnieuw wordt gij kiezers in Rotterdam IV ter stembus geroepen om twee leden in de Raad te kiezen. Opnieuw heeft onze partij twee kandidaten gesteld en hebt gij dus weer de gelegenheid uw stem uit te brengen voor het revolutionaire socialisme.

Gij, die ons orgaan *De Tribune* leest, zijt er natuurlijk van overtuigd, dat het socialisme ook in de gemeenteraden moet vertegenwoordigd zijn. Gij zijt het met ons eens, dat het juist in deze raad hoognodig is, dat de krachtige stem van het revolutionaire socialisme wordt gehoord. De Rotterdamse raad toch draagt niet ten onrechte de naam van een starkonservatief lichaam te zijn. Het liberalisme dat hier zijn vertegenwoordigers heeft, heeft allang getoond voor de arbeidersklasse absoluut verwerpelijk te zijn. Deze heeren mogen in verkiezingsdagen o, zoo hoog opgeven van hervormingszin en belangstelling voor de arbeidersklasse, in de praktijk vormen ze met de klerikalen één arbeidersvijandelijke groep. Over hen nog verder uit te weiden is inderdaad voor onze lezers overbodig.

Maar het is mogelijk, dat men de vraag stelt, waarom gaat gij kleine groep in dezen toch niet met de S. D. A. P. mede?

Lezer het is gauw gezegd! Wij kunnen dat niet!

Om tweeërlei redenen. Ten eerste omdat de S. D. A. P. in het bijzonder hier in Rotterdam, het hardste heeft gewerkt aan onze uitwerping te Deventer, waardoor wij gedwongen zijn geworden als zelfstandige partij op te treden, en ten tweede kunnen en *mogen* wij het ook niet, omdat de S. D. A. P. en niet het minst in Rotterdam, dus het reformisme een weg inslaat, die wij voor de arbeidersbelangen en voor het socialisme schadelijk achten.

De Rotterdamse raadsfractie der S. D. A. P. heeft ook reeds lang de revolutionaire weg verlaten. Zij stemt voor de begrotingen, zij erkent — door haar woordvoerder — niet meer de nationale feesten te haten, zij tracht zich aan te passen aan de omstandigheden, zij richt enkel de oog op het, met behulp der „vooruitstrevende“(!) liberalen, te verkrijgen hervorminkjes en wijkt daardoor af van de strijdwijze, die de arbeiders moet leren, dat ook in de gemeenteraden één geheele, aan hen vijandige burgerlijke klasse zit, die ook in Rotterdam zijn best doet hen uit te buiten, hen, als zij gemeentearbeiders zijn met treurig lage lonen afscheept, en voor het overige, wat betreft voorziening in woningbouw, onderwijs enz., hen achterstelt voor de belangen van handel en scheepvaart.

Ook de raadzaal moet voor de arbeidersklasse een propaganda-tribune zijn, om hun macht te versterken. Dit nu geschiedt het best, door de kandidaten der S. D. P. te verkiezen.

Zegt niet; och gij zijt nog zo zwak, wat geeft het. Arbeiders! Kiezers! Bedenkt, dat elke stem op onze kandidaten uitgebracht is een bewijs, dat het de arbeidersklasse ernst is met haar strijd voor het socialisme.

Stemt daarom Woensdag 14 Januari a.s.
P. KOETEN en Dr. W. v. RAVESTEIJN Jr.

Ingezonden.

Een andere zijde der zaak.

In de verschillende meeningen over godsdienst door sociaaldemocraten geuit, wordt op eenzijdige wijze dit onderwerp belicht. Het zou mij thans te ver voeren deze beschouwingen grondig als eenzijdig te kenmerken, slechts wilde ik graag op eenige voor de hand liggende punten in dit onderwerp uit de laatste *Tribune's* ingaan.

Om te beginnen dan wordt gezegd dat tusschen ware en bestaande godsdienst niet diende onderscheiden. (*Tribune* 10 Dec.).

Hiertegen moet ik opmerken dat, als over iets ernstigs en met kans op vrucht zal gesproken worden, dient onderscheiden tusschen zijn, waar- en zijn, betrekkelijk nwaar-, zijn, algemeen- en zijn, geschied zijn. De redeneering die niet onderscheidt tusschen het algemeene van iets en het bepaalde, geschiede en als feit gekende ervan, is een rede die zich door zijn niet onderscheiden kenmerkt, en zoo het tegendeel van verheldering begunstigt.

Daarentegen is er aanleiding in overvloed om, sprekend over godsdienst, en daarin onderscheidend tusschen algemeen- en bijzonderzijn, dit verhelderend in verband te brengen ook met socialisme.

Verderop in hetzelfde no. wordt door K. beweerd, dat het begrip van iets (godsdienst in dit geval) slechts samenvatting van zijn gekende vormen of merken is. Daargelaten nu, dat hiertegen in te brengen valt, dat begrijpen van iets nog wat meer is dan

samenvatten van waartoe het, zoover wij weten, zich bepaald heeft; dat de som zijner gekende historische merken niet dit iets zelf is; wil ik nu meer dan op de bewoording ingaan en eenige voorbeelden geven, waarin de eenzijdigheid van zulk begripen blijkt. Elk mensch b.v. weet dat hij er is, weet zoowat alles aan te geven waaraan hij dit merkt; de zwaarte-kraft is door ieder gekend; ieder weet ook hiervan tal van gevallen te noemen; licht heeft men vaak waargenomen, men weet zelfs veel van waaruit het ontstaat; maar begrijpt men nu wat licht, zwaarte-kraft, menscheijk aanzijn, enz. is, of zou dit nu juist nog eerst te begrijpen zijn? Het weten van iets, zelfs het weten van een reeks van kenmerken van dit iets, is nog niet het begrijpen ervan; iets is meer dan zijn bepaald zijn, en zoo is het begrip godsdienst, *evenals* het begrip socialisme, omvattender en rijker dan zijn geschiede kenmerken. Tastbaar voor den lezer wordt dit, als ik slechts op het socialisme wijs, wat klaar blijkt niet slechts meer te zijn dan zijn historische kenmerken, maar meer zelfs dan zijn al of niet gekende historie... en niettemin is, en zelfs nog eerst recht beginnen moet.

Maar hier blijkt het begrip van iets zich niet slechts tot zijn geschied zijn, zijn geschiedenis te bepalen, en daarmee niet af te zijn... wat zou er anders van het socialisme zelf worden?

Zou men hiertegen willen aanvoeren dat het socialisme *niet* en de godsdienst *wel* met zijn geschied zijn af is, dan, thans daarlatend dat ook godsdienst niet opgehouden is en dit ook nooit zal zijn, behoef ik slechts even op te merken dat iets, wat ook, met zijn geschied zijn niet af is, maar juist daár zich sterker als begrip toont... en niettemin hier of elders en betrekkelijk overal en altijd als feit is.

Mogelijk wordt thans door den lezer gevoeld, voorloopig meer dan begrepen wat begrip, wat begrijpen is.

Nu weet ik wel dat, al is in het begrijpen het tegengestelde één, al is het begrip eenheid, éénzijn van en in eigen tegengesteld zijn, toch het begrijpen weer heeft uiteen te gaan in eigen verving en ver-starring, zoodat b.v. godsdienst verstandiglijk van socialisme af te doen en uiteen te houden, en het een niet maar zonder meer het andere te noemen is. Dit neemt niet weg, dat ik tegen *uitsluitende* ver-starring als tegen verdooving van eigen begrijpen opkom.

(Het slot van J's ingezonden over „een andere zijde der zaak“ een volgend maal).

Modern of reformistisch?

Dinsdagavond voor een week werd door den reformist Pothuis het derde deel uitgesproken van een rede over de richtingen in de Nederlandsche Vakbeweging. De eerste en tweede avond waren de onafhankelijke en de christelijke behandeld, thans was de moderne aan de beurt. Het geheele betoog van Pothuis was echter, niet eene verdediging van de moderne taktiek, maar van de modern reformistische taktiek. Het ontstaan en de eerste jaren van het N. V. V. werden door dezen modernen vakvereenigingsleider maar nauwelijks behandeld, hetgeen zeer verklaarbaar is, want had hij dat gedaan, dan zou hij onvermijdelijk ook de toenmalige taktiek van het N. V. V. hebben moeten behandelen, en dat lag natuurlijk niet in de bedoeling van dezen modernen klassen-strijder. Alleen de tegenwoordige taktiek, onder invloed van menschen als Pothuis, van den Tempel, Oudegeest en anderen, dat is natuurlijk volgens hem de ware. Het spreekt vanzelf, dat herhaaldelijk de S. D. A. P. er bij werd gehaald; er werd door hem o.a. ook beweerd dat de S. D. A. P. bij haar oprichten onmiddellijk den steun had van de vakbeweging, hetgeen niet het geval was met onze S. D. P., die blijven zou wat zij was, n.l. een klein critiseerend clubje, waarvan de vakbeweging niets moest hebben. Dat is waarachtig geen wonder, wanneer wij bedenken door welke mannen die vakbeweging wordt bestuurd, n.l. door niets anders dan reformisten.

Tenslotte werd door hem nog even de algemeene werkstaking behandeld. Volgens hem was dat slechts een verouderd systeem, dat tegenwoordig veel te veel verantwoording gaf voor de leiders, en vooralsnog zag hij de noodzakelijkheid en de mogelijkheid van een algemeene werkstaking door een of andere bij 't N. V. V. aangesloten vakvereeniging niet in. De algemeene werkstaking als protest tegen den oorlog noemde hij dwaas en niet mogelijk. Vroeger toen ging dat goed met een clubje van 26 of 27 menschen, maar tegenwoordig met die 80.000 leden van het N. V. V. natuurlijk niet meer; bovendien was de algemeene werkstaking iets, dat in 't geheel niet op het program van het N. V. V. stond.

Electr. Drukkerij „De Strijd“, Gysbr. v. Aemstelstr. 32, Amst.

Door eenige arbeiders werden nog een paar vragen gedaan. Een vroeg o.a. hoe het stond met het financiële steunen van andere vakvereenigingen wanneer die arbeiders in staking gaan.

Volgens Pothuis zou dan, natuurlijk met inachtneming van de strijdwijze van het N. V. V., waar zulks mogelijk was, worden gesteund. Over de Zee-liedenstaking natuurlijk geen woord, evenmin als over de afgeloopen visschersstaking. E. V.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. In de maanden Januari, Februari en Maart worden *ieder*en *Vrijdagavond* openbare cursusvergaderingen in Maison Prins, Waterlooplein 35 gehouden. De onderwerpen die behandeld worden, zijn achtereenvolgens: De Fransche Revolutie (in 4 avonden, reeds 9 Jan. begonnen), Imperialisme en Kolonialisme, De verplichte neutrale staatsschool, Crisis-verschijnselen, Reformisme en ministerialisme in de Internationale en in Holland (2 avonden), De stand der sociale wetgeving, Militarisme en Volksleger, en waarschijnlijk Socialisme en Godsdienst. De inleiders zijn: Ceton, Knuttel, Peltenburg, Van Ravesteijn, Vlaming, Wijnkoop, e. a. Entree en introductie zijn vrij.

Maandagavond j.l. debatteerde Wijnkoop met Mr. Mendels in de Watergraafsmeer voor een slecht opgekomen publiek over de politieke toestand. In zijn antwoord liet Mr. Mendels als gewoonlijk zijn partij in de steek en probeerde natuurlijk tevergeefs zichzelf vrij te pleiten.

In de bestuursverg. werd de **Jaarvergadering** vastgesteld op **Maandag 26 Januari**. Konvokaties worden *niet* rondgezonden. De plaats wordt in *De Tribune* bekend gemaakt. We herinneren hierbij ook nu reeds aan de Kiesrechtvergadering onzer afd. in Plancius op Woensdag 28 Jan., waar Luteraan en Wijnkoop het woord zullen voeren. — 4 Nieuwe leden werden ingeschreven.

Rotterdam. 5 Jan. hadden wij een matige bezochte cursusvergadering, waar v. Ravesteijn sprak over „Scheiding van Kerk en Staat“.

Dinsdag 13 Jan. spreekt Mevr. Roland Holst waar wij een goed bezoek van onze leden verwachten. Voor de Gemeenteraadsverkiezing hebben wij verspreiders, plakkers en huisbezoekers noodig.

Zaterdag is er veel verspreidwerk bij Smak van Oosterzestraat 34B en aan het secretariaat. Huisbezoekers vervoegen zich aan het laatste adres.

Wij rekenen op de volle medewerking van alle leden, niemand mag zich aan het verkiezingswerk onttrekken.

„De Zaaier“.

Amsterdam. J.l. Maandag hadden we in de Van Reygersbergenstraat een goed bezochte vergadering; 40 jongens en meisjes luisterden naar de heldere uiteenzetting van Ceton over het Socialisme. A.s. Maandag zal Ceton in hetzelfde lokaal wederom spreken.

Delft. Hier sprak Vulges over „de sociale revolutie“ in een openbare cursusverg. De spreker werd aandachtig gevolgd. (Er liet zich een lid voor de S. D. P. inschrijven)

Soc. Dem. Partij - Afdeling Rotterdam.

Openbare Cursusvergadering

op Dinsdag 13 Januari, halfnegen, Vereenigingsgeb. Goudscheweg (Zaal II).

Spreekster: Mevr. Roland Holst.

Onderwerp: **De vrouw en de maatschappij.**

Entree 10 cent.

Debat vrij.

Abonneert U met 1 Januari 1914 op

„De Nieuwe Tijd“

Sociaal-Democratisch Maandschrift.

Onder redactie van: HENRIETTE ROLANDHOLST, HERMAN GORTER, F. VAN DER GOES, HERM. HEYERMANS en F. M. WIBAUT.

Prijs per kwartaal f 1.50; voor arbeiders slechts f 1.—

PROEFNUMMERS worden op aanvraag gaarne GRATIS en franco toegezonden door den Uitgever:

Algemeene Boekhandel

Firma J. A. FORTUYN,

OVERTOOM 546,

AMSTERDAM.